

TOPSECTOR

TUINBOUW & UITGANGSMATERIALEN

Innovatie – en subsidienieuws vanuit de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen – 13 februari 2014

Nieuwsbrief vanuit de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen over de mogelijkheden voor ondersteuning van kennis- en innovatieprojecten via internationale, nationale en regionale subsidie programma's.

Inhoudsopgave

Europa

Eerste oproepen Horizon 2020: € 15 miljard voor onderzoek en innovatie	3
De vernieuwde Participant Portal, startpunt voor Horizon 2020	5
Startsein voor acht publiek-private partnerschappen	5
Call in voorbereiding voor topsectoren A&F en T&U	6
ERA-CAPS steunt zeven projecten met Nederlandse inbreng	6
Vooraankondiging oproep ERANET+ Bioenergy Sustaining the Future 2	7
Lancering 5e call ERA-NET Industriële Biotechnologie	7
EIP Agri: first H2020 call for projects	8
EIP Water: first H2020 call for projects	9
Europese oproep voor netwerkactiviteiten van onderzoekers	10
Ruim 80 bedrijven profiteren van Regeling Food Future	11
Afslanken van afval: Verduurzamen van de regionale voedselkringloop	11
Nederland zet in op grotere deelname aan Interreg 2014-2020	12
Oost-Nederland krijgt ruim honderd miljoen voor stimuleren innovaties en koolstofarme economie	13
Bijna 500 miljoen voor internationalisering Nederlands onderwijs	14
Nieuwe tenders water- en voedselzekerheid	14

Nationaal

Voor aankondiging Call NWO: Maatschappelijk Verantwoord Innoveren	16
Vijf nieuwe Perspectiefprogramma's STW	16
NWO honoreert projecten Graduate school uitgangsmaterialen	17
EZ: openstellingen en subsidieplafonds 2014 voor groot aantal regelingen	17
Agentschap NL en Dienst Regelingen worden samen RVO	18

Regionaal

Nieuwe regionale ontwikkelingsmaatschappij Zuid-Holland gelanceerd	20
Noord-Holland publiceert subsidieregeling Technologische Milieu Innovatie	20
Kick-off Brabants Innovatieprogramma Innovatieprogramma Agrofood 2020	21
Gelderland wil internationaal kenniscentrum voor innovatie in sport en voeding	21
Nieuwe Green Deal 'Grassen & Gewassen' gepubliceerd	22
Regeling voor kennis en innovatie in Noord-Holland Noord gepubliceerd	22

EUROPA

De Europese commissie (EC) heeft een EU-strategie 2020 geformuleerd met 3 prioriteiten (*smart growth, sustainable growth, inclusive growth*) met 5 ambitieuze doelen (werkgelegenheid, innovatie, onderwijs, sociale cohesie, energie/klimaat) en 7 *flagship initiatives*, waaronder de Innovation Union. Met Innovation Union beoogt de EU om van Europa een wereldspeler te maken op gebied van wetenschap, de wijze van samenwerking tussen publieke en private partijen revolutionair te veranderen, en knelpunten weg te nemen zodat ideeën sneller hun weg vinden naar de markt.

H2020 is het financiële instrument van de Innovation Union, een instrument voor groei en banen. Dus niet alleen meer gericht op onderzoek, maar ook koppeling aan innovatie met een focus op de maatschappelijke uitdagingen waar de EU voor staat. H2020 is hét Europese programma voor onderzoek & innovatie. Programmering vindt centraal plaats door Brussel. Binnen Europa wordt in toenemende mate (op vrijwillige basis) nationale onderzoeksprogramma's op elkaar afgestemd in gezamenlijke Joint Programming Initiatives (**JPI**) en via European Research Activities netwerken (**ERA netten**).

Daarnaast zijn er de zogenaamde Structuur- en investeringsfondsen waarbij programmering decentraal plaatsvindt door de lidstaten. Voor T&U zijn relevant: Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (**EFRO**) en Interregionale samenwerking tussen lidstaten (**INTERREG**).

H2020

H2020 is hét Europese programma voor onderzoek & innovatie.

H2020 heeft drie pijlers:

- **Excellent Science** met grensverleggend onderzoek en diverse opleidingsmogelijkheden voor wetenschappers (beurzen, uitwisseling, opleiden PhDs);
- **Competitive Industries** met multidisciplinair, toegepast onderzoek in internationale consortia en specifieke regelingen voor MBK (SME);
- **Societal Challenges** met multidisciplinair, toegepast onderzoek in internationale consortia gericht op maatschappelijke agenda.

Eerste oproepen Horizon 2020: € 15 miljard voor onderzoek en innovatie

De Europese Commissie heeft de eerste oproepen tot het indienen van voorstellen geopend voor Horizon 2020 (HORIZON), het nieuwe Europese kaderprogramma voor onderzoek en innovatie voor de periode 2014-2020. Aan de oproepen is een budget van meer dan € 15 miljard verbonden. De werkprogramma's voor 2014 en 2015 bevatten o.a. onderstaande oproepen, met veelal verschillende deadlines per onderdeel van een oproep.

Future and Emerging Technologies:

- FET-Open - novel ideas for radically new technologies (H2020-FETOPEN-2014/2015);
- FET Proactive - emerging themes and communities (H2020-FETPROACT-2014);
- FET-Proactive - towards exascale high performance computing (H2020-FETHPC-2014);
- FET-Flagships - tackling grand interdisciplinary science and technology challenges (H2020-FETFLAG-2014).

European research infrastructures (including e-Infrastructures):

- Developing new world-class research infrastructures (H2020-INFRADEV-2014/2015);
- Integrating and opening research infrastructures of European interest (H2020-INFRAIA-2014/2015);
- e-Infrastructures (H2020-EINFRA-2014/2015);
- Support to innovation, human resources, policy and international cooperation (H2020-INFRA-SUPP-2014/2015).

Information and Communication Technologies:

- Information and Communication Technologies Calls (H2020-ICT-2014 en H2020-ICT-2015);
- EU-Brazil Research and Development Cooperation in Advanced Cyber Infrastructure (H2020-EUB-2015);
- EU-Japan Research and Development Cooperation in Net Futures (H2020-EUJ-2014).

Innovation in small and medium-sized enterprises:

- Enhancing SME innovation capacity by providing better innovation support (H2020-INNOSUP-2014/2015).

Food security, sustainable agriculture and forestry, marine and maritime and inland water research and the bio-economy:

- Sustainable Food Security (H2020-SFS-2014/2015);
- Blue Growth: Unlocking the potential of Seas and Oceans (H2020-BG-2014/2015);
- Innovative, Sustainable and Inclusive Bio-economy (H2020-ISIB-2014/2015).

Secure, clean and efficient energy:

- Energy Efficiency (H2020-EE-2014/2015);
- Competitive Low-Carbon Energy (H2020-LCE-2014/2015);
- Smart Cities and Communities (H2020-SCC-2014/2015);
- SMEs and Fast Track to Innovation for Energy (H2020-SIE-2014/2015).

Smart, green and integrated transport:

- Mobility for Growth (H2020-MG-2014/2015);
- Green Vehicles (H2020-GV-2014/2015);
- Small Business and Fast Track Innovation for Transport (H2020-IT-2014/2015).

Climate action, environment, resource efficiency and raw materials:

- Waste: A Resource to Recycle, Reuse and Recover Raw Materials Towards a near-zero waste society (H2020-WASTE-2014/2015);
- Water Innovation: Boosting its value for Europe Treasuring our water (H2020-WATER-2014/2015);
- Growing a Low Carbon, Resource Efficient Economy with a Sustainable Supply of Raw Materials (H2020-SC5-2014/2015).

Europe in a changing world – inclusive, innovative and reflective Societies:

- Overcoming the Crisis: New Ideas, Strategies and Governance Structures for Europe (H2020-EURO-2014/2015);
- Young Generation in an Innovative, Inclusive and Sustainable Europe (H2020-YOUNG-2014/2015);
- Reflective Societies: Cultural Heritage and European Identities (H2020-REFLECTIVE-2014/2015);
- Europe as a Global Actor (H2020-INT-2014/2015);
- New forms of innovation (H2020-INSO-2014/2015).

De vernieuwde Participant Portal, startpunt voor Horizon 2020

In het Zevende Kaderprogramma was CORDIS het startpunt op internet voor informatie over aanstaande calls, juridische achtergrond, projectinformatie en alles wat een onderzoeker zou kunnen willen weten over internationaal onderzoek. In Horizon 2020 is er een nieuwe website, die met de naam Participant Portal bekend staat. Een handige vernieuwing is dat er op zoektermen door de openstaande calls gezocht kan worden. Daarmee kunnen deelnemers makkelijker en meer kansen vinden in Horizon 2020.

Meer informatie:

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/index.html>

Startsein voor acht publiek-private partnerschappen

Met de ondertekening van de contracten met de Europese Commissie (EC), kunnen acht contractuele publiek-private partnerschappen (cPPPs) officieel van start. De acht gelanceerde cPPPs zijn een integraal onderdeel van Horizon 2020 en zullen gefinancierd worden met 6,2 miljard euro uit het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie. Verwacht wordt dat private partners drie tot tien keer zoveel in zullen leggen.

Horizon 2020 voorzag al in **vijf Joint Technology Initiatives (JTI's)** waarin industrie, nationale overheden en de EU de krachten bundelen. De acht cPPPs complementeren deze lijst van PPPs onder Horizon 2020. Waar JTIs hun calls onafhankelijk van Horizon 2020 organiseren, zullen de calls van cPPPs onder de werkprogramma's van Horizon 2020 worden gelanceerd. De acht gelanceerde cPPP's met het bijbehorende Horizon 2020 budget zijn:

- **Factories of the Future (FoF)** - 1,2 miljard euro;
- **Energy-efficient Buildings (EeB)** - 600 miljoen euro;
- **European Green Vehicles Initiative (EGVI)** - met 750 miljoen euro;
- **Sustainable Process Industry (SPIRE)** - 900 miljoen euro;
- **Phototonics** - 700 miljoen euro;
- **Robotics** - 700 miljoen euro;
- **High Performance Computing (HPC)** - 700 miljoen euro;
- **Advanced 5G networks for the Future Internet (5G)** - 700 miljoen euro.

Vier van deze cPPPs, FoF, EeB, EGVI en Future Internet, werden al gelanceerd in 2009 en hebben volgens de EC hun waarde bewezen onder het Zevende kaderprogramma (KP7). Deze vier cPPPs zullen worden gecontinueerd.

Tijdslijn

Met het ondertekenen van de contracten kunnen de cPPPs officieel van start. De eerste calls zijn 11 december 2013 al open gegaan.

Meer informatie:

Persbericht http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1261_en.htm?locale=en : EU industrial leadership gets boost through eight new research partnerships

Publicatie http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-1159_en.htm : Contractual partnerships with industry in research and innovation

JPI - FACCE

Het Joint Programming Initiative on Agriculture, Food Security and Climate Change (JPI FACCE) brengt 21 EU-landen samen die gezamenlijk werken aan een geïntegreerde Onderzoekagenda op het gebied van duurzame land- en tuinbouw, voedselzekerheid en klimaatverandering.

De strategische onderzoekagenda van FACCE-JPI omvat vijf kernthema's:

1. Sustainable food security under climate change, based on an integrated food systems perspective: modeling, benchmarking and policy research perspective
2. Environmentally sustainable growth and intensification of agricultural systems under current and future climate and resource availability
3. Assessing and reducing trade-offs between food production, biodiversity and ecosystem services
4. Adaptation to climate change throughout the whole food chain, including market repercussions
5. Greenhouse gas mitigation: nitrous oxide and methane mitigation in the agriculture and forestry sector, carbon sequestration, fossil fuel substitution and mitigating GHG emissions induced by indirect land use change

Call in voorbereiding voor topsectoren A&F en T&U

FACCE-JPI kent een ambitieus werkprogramma met een groot aantal activiteiten. Een van de activiteiten uit het FACCE-JPI actieplan voor 2014 - 2015 is het organiseren van een call voor onderzoeksprojecten over: "Sustainable and resilient agriculture on food and non-food systems". De te starten call markeert tevens de door de topsectoren Agri&Food en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen gewenste samenwerking tussen de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) en het Ministerie van Economische Zaken (EZ) in de onderzoeksthema's van FACCE-JPI: voedselzekerheid, duurzame landbouw en klimaatverandering. Voor deze samenwerking stelt NWO de komende jaren 3,5 miljoen euro beschikbaar.

Naar verwachting gaat de call in mei/juni open. De middelen van NWO richting JPI zijn niet alleen beschikbaar voor universiteiten, maar ook voor TO2-instituten (zoals DLO en TNO) en hogescholen. NWO is momenteel bezig afspraken te maken met TO2-instituten en hogescholen over tariefstelling.

ERA netwerken

Het doel van een ERA-net is het bevorderen van samenwerking en afstemming van onderzoekactiviteiten in verschillende EU-lidstaten binnen bestaande nationale programmering van onderzoek. Financiering vindt plaats door de afzonderlijke lidstaten (in Nederland door NWO en EZ) en soms ook door de EU (ERA-net +).

ERA-CAPS steunt zeven projecten met Nederlandse inbreng

NWO heeft zeven projecten gefinancierd in het kader van plantenprogramma ERA-CAPS. ERA-CAPS is een Europees programma dat onderdeel uitmaakt van de NWO-propositie 2012-2013, **specifiek van de Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen**.

NWO heeft aan de eerste call van het ERA-net on Coordinated Actions in **Plant Sciences** deelgenomen. Aan dit programma namen zestien organisaties uit vijftien landen deel. Bij het Duitse call-secretariaat van ERA-CAPS kwamen in totaal 110 voorstellen binnen. Hiervan zijn er uiteindelijk veertien gehonoreerd. Bij zeven van de gehonoreerde voorstellen zijn in totaal acht Nederlandse deelnemers betrokken.

De projecten met Nederlandse inbreng die een bijdrage ontvangen, zijn:

- Dimorphic fruits, seeds and seedlings as adaptation mechanisms to abiotic stress in unpredictable environments (Dr. E. Schranz, WUR);
- European Plant Embryology Consortium (Prof.dr. D. Weijers en prof.dr.ir. B. Scheres, WUR);
- Functional characterisation and validation of nonhost components in Triticeae species for durable resistance against fungal diseases (Dr. ir. R. Niks, WUR);
- Future-proofing potato: Mechanisms and markers for global-warming tolerant ideotypes (Dr. C. Bachem, WUR);
- Homeostasis of isoprenoids in plants (Dr.ir. R. Schuurink, UvA);
- Plant root diffusional barriers: genesis and implications for nutrient efficiency and stress tolerance (Dr. M. Aarts, WUR);
- Plasticity of flowering time in response to environmental signals in Arabidopsis thaliana (Prof.dr.ir. R. Immink, WUR).

Voor meer informatie over de projecten zie:

<http://www.nwo.nl/actueel/nieuws/2014/alw/financiering-voor-8-nederlandse-deelnemers-aan-europees-plantenprogramma-era-caps.html>

Vooraankondiging oproep ERANET+ Bioenergy Sustaining the Future 2

Een consortium van subsidieverstrekkers (waarschijnlijk bestaande uit agentschappen uit Duitsland, Groot Brittannië, Nederland, Spanje, Zweden en Zwitserland) gaat een oproep publiceren voor **demonstratieprojecten op het gebied van bio-energie**.

De oproep is een initiatief van Bioenergy Sustaining the Future 2 (afgekort BESTF2). In Nederland wordt de besteding van geld uit het project afgestemd met het Topconsortium voor Kennis- en Innovatie Biobased Economy, volgens het topsectorenbeleid.

De oproep is gericht op het vermarkten van bio-energieprojecten om zodoende de productie van hernieuwbare energie binnen de EU te verhogen. Aanvragen kunnen worden ingediend door zowel de industrie als onderzoeksorganisaties. Projecten moeten in alle gevallen geleid worden en gericht zijn op de industrie.

Zie voor meer informatie:

<http://www.rvo.nl/actueel/evenementen/bioenergy-sustaining-future-2-bijeenkomst-voor-demonstratieprojecten-bio-energie>

Lancering 5e call ERA-NET Industriële Biotechnologie

NWO heeft op 1 februari 2014 deze vijfde call binnen het ERA-NET Industriële Biotechnologie gelanceerd. NWO stelt voor deze call € 0,8 miljoen beschikbaar voor Nederlandse onderzoeksgroepen.

De vijfde call kent de volgende onderwerpen:

Processes:

- *Conversion of industrial by-products and biomass into value-added products;*
- *Novel systems for new, more sustainable processes (bio-catalysts such as enzymes, micro-organism and cell-free biosynthesis systems);*
- *New compounds from existing, but not well studied biological systems, by understanding their metabolic pathways;*
- *Modelling and optimisation of biological unit operations/modelling for the improvement of cellular bio-processes;*
- *Process development, intensification and/or integration in existing industrial processes (e.g. downstream and scale-up, process design, scalability).*

Products/markets:

- *Development of new functional materials/properties from renewable resources;*
- *Development of platform chemicals including bio-monomers, oligomers and polymers;*
- *Biomaterials, pharmaceuticals, functional food/feed ingredients.*
- *Function-based bio-products: from function to process;*
- *Function-based bio-products and bio-process design.*

Bij elke aanvraag dienen onderzoeksgroepen uit minimaal drie meefinancierende landen te zijn betrokken en moet ten minste één bedrijf onderdeel uitmaken van het consortium. Naast universiteiten en NWO-instituten staat de call ook open voor HBO-instellingen en TO2-instellingen (TNO, ECN, NLR, Deltares, MARIN en DLO). In de Nederlandse sub-projecten dient in alle gevallen een universiteit of NWO-instituut te participeren. De maximale omvang van een Nederlands sub-project bedraagt € 250.000.

Vooraanmeldingen kunnen tot en met 30 maart 2014 worden ingediend. Vanaf 1 februari zal er meer informatie over de call beschikbaar zijn.

Voor meer informatie zie:

<http://www.nwo.nl/actueel/nieuws/2013/cw/vooraankondiging-era-net-call-industriële-biotechnologie-in-2014.html>

European Innovation Partnerships (EIP)

De vorming van European Innovation Partnerships (EIP) is een nieuwe benadering binnen de Europa 2020 Strategie. Doel van EIP is de kloof te dichten tussen wetenschap en praktijk door:

- Kennisdoorstroming te bevorderen via meer praktijkgericht onderzoek (pilots, demo's)
- Input vanuit de praktijk te genereren voor de onderzoekagenda van H2020

Middelen voor EIP-agri komen uit twee bronnen:

- **H2020** (via projecten en netwerken)
- **Rural Development** (via Operational Groups)

EIP Agri: first H2020 call for projects

Binnen H2020 is er een apart budget gealloceerd voor dit type praktijkgericht onderzoek, het betreft in het 1^e werkprogramma 2014 – 2015 een budget van 148 miljoen €. Inhoudelijk is er een koppeling gemaakt met Societal Challenge 2 (Sustainable agriculture) en 5 (Water & biobased). Voor dit 2-jaarlijkse werkprogramma komen er 3 calls. Het budget wordt in het 1^e werkprogramma weggezet in twee typen projecten:

Multi-actor projecten. Dit type is gericht op het vormgeven van co-innovatie projecten waarin vanaf het begin van het project wordt samengewerkt met bedrijven en andere relevante actoren. Dergelijke projecten moet leiden tot betere kruisbestuiving van ideeën tussen actoren en het realiseren van co-ownership; het project moet gericht zijn op het oplossen van knelpunten en realiseren van nieuwe kansen met een consortium van key actors met complementaire kennis (science and practice). Indiening verloopt via een '2-stage call', waarbij de beste uit de 1^e ronde uitgewerkt kunnen worden tot een volledig voorstel.

Relevant:

SFS-2A: Sustainable crop production – External nutrient inputs (close call: 12/03/14)

SFS-3A: Practical solutions for native and alien pests affecting plants (close call: 12/03/14)

SFS-4: Soil quality and function (close call: 12/03/14)

SFS-7A: Genetic resources and agricultural diversity for food security, productivity and resilience – Traditional resources for agricultural diversity and the food chain (close call: 12/03/14)

WASTE 7: Ensuring sustainable use of agricultural waste, co-products and by-products (close call: 16/10/14)

Netwerk projecten. Deze projecten zijn gericht op het ontsluiten van bestaande kennis in een netwerk met alle relevante actoren (waarbij nadrukkelijk niet bedoeld wordt belangenbehartigers): research, farmers, advisors, enterprises, ngo, administration, regulatory bodies, etc.). Met als doel bestaande wetenschappelijk kennis en best practices te documenteren als end-user material ("Application abstracts"), waarbij verschillende vormen van communicatiemiddelen kunnen worden ingezet (sheets for agri-wikipedia, audio-visual, apps etc.). Indiening verloopt via een '1-stage call'.

Relevant:

ISIB-2: Closing the research and innovation divide: the crucial role of innovation support services and knowledge exchange. Er is ruimte voor 4 thematische netwerken, thema's staan open en kunnen sectoraal zijn of thematisch (farming practices, energie etc.).

ISIB-2: Closing the research and innovation divide: the crucial role of innovation support services and knowledge exchange. Er is ruimte voor 1 netwerk gericht op uitwisseling van innovation support services.

EIP Water: first H2020 call for projects

The projects announced under Horizon 2020 will also contribute to the aims of the European Innovation Partnership on Water (EIP Water). Launched in May 2013, the group brings together public and private sector as well as civil society to help speed up innovation in the area.

Water innovation in action: €50 million for new research projects

Biotechnology to treat heavy metal pollution in waste water; new 'Aquaponic' systems combining aquaculture and hydroponics in agricultural production; smarter management of water distribution networks. These are just three of 11 new projects approved for EU research funding, aiming to promote innovative solutions for water-related challenges. The projects involve 179 partners from research organisations and private companies (including more than 70 SMEs), across 19 European countries.

The €50 million in funding comes from the 2013 'Environment' call of the EU's Seventh Framework Programme for Research and Technological Development (FP7). This brings total funding for water-related projects under FP7 (2007 to 2013) to more than €1 billion. The 11 new projects were presented at a one-day information event on water research under Horizon 2020 on January 24 in Brussels.

For an overview of EU water policy:

http://ec.europa.eu/environment/water/index_en.htm

Europese oproep voor netwerkactiviteiten van onderzoekers

Er is een open uitnodiging gepubliceerd voor het programma Europese samenwerking op het gebied van het wetenschappelijke en technisch onderzoek (COST).

COST brengt onderzoekers en deskundigen uit verschillende landen, die op specifieke onderzoeksgebieden werkzaam zijn, met elkaar in contact. COST financiert niet de onderzoeksactiviteiten zelf, maar geeft steun aan netwerkactiviteiten zoals vergaderingen, conferenties, korte wetenschappelijke missies, opleidingsscholen en verspreidingsactiviteiten.

De activiteiten van COST strekken zich uit over **negen gebieden**:

- biogeneeskunde en moleculaire biowetenschappen;
- chemie en moleculaire wetenschappen en technologieën;
- aardsysteemkunde en milieubeheer;
- voeding en landbouw;
- bosbouw en de daarmee samenhangende producten en diensten;
- individuen, samenlevingen, culturen en gezondheid;
- informatie- en communicatietechnologie;
- materialen, natuurkunde en nanowetenschappen;
- vervoer en stadsontwikkeling.

Indieners worden verzocht hun voorstel in één van de negen gebieden onder te brengen, maar ook interdisciplinaire voorstellen die niet te plaatsen zijn in één gebied zijn welkom (als gebiedsoverschrijdende voorstellen oftewel trans-domain proposals - TDP).

Aan een voorstel moeten onderzoekers uit minimaal vijf COST-landen deelnemen. De financiële steun voor een actie van negentien deelnemende landen bedraagt ongeveer € 130.000 per jaar, normaliter voor vier jaar, afhankelijk van de beschikbare middelen.

Aanvragen moeten online worden ingediend. **Voorlopige voorstellen kunnen worden ingediend tot en met 28 maart 2014 (17.00 uur)**. Een beperkt aantal indieners wordt vervolgens gevraagd de voorlopige voorstellen uit te werken tot volledige voorstellen, die uiterlijk 25 juli 2014 kunnen worden ingediend. Voor TDP-voorstellen geldt een specifieke proefbeoordelingsprocedure, waarvoor één enkel voorstel moet worden ingediend, dat uiterlijk 7 maart 2014 (17.00 uur) moet zijn geregistreerd.

Kijk voor meer informatie ook op:

http://www.cost.eu/participate/open_call

Interregionale samenwerking binnen EU (INTERREG)

Interreg is een Europese subsidieregeling, waarbinnen partijen uit meerdere landen samenwerken in projecten op het terrein van duurzame ruimtelijke en regionale ontwikkeling.

Er zijn 3 verschillende Interreg-programma's. Deze zijn gericht op samenwerking:

- in de grensregio's (Interreg A);
- tussen regio's in verschillende landen (Interreg B);
- door heel Europa heen, dus niet gebonden aan een bepaald gedeelte van het grondgebied van de EU (Interreg C).

Ruim 80 bedrijven profiteren van Regeling Food Future

Al meer dan 80 bedrijven in Nederland en Duitsland hebben vanuit de Regeling Food Future (FOODFUTURE) steun gekregen om te innoveren.

Het Interreg IVA-project Food Future helpt mkb-ondernemingen bij het beperken van de financiële risico's van innovatieprojecten. Zo is onlangs € 375.000 subsidie verleend voor het uitvoeren van haalbaarheidsstudies en € 3,1 miljoen voor transfer-en innovatieprojecten.

Het doel van de Regeling Food Future is het stimuleren van de ontwikkeling van nieuwe producten en processen in de voedingsmiddelenindustrie. In aanmerking voor een bijdrage komen in principe alleen mkb-ondernemingen die zijn gevestigd in gemeenten binnen het Interreg IVA-werkgebied van de Eems Dollard regio, Euregio Rijn-Waal, Euregio Rhein-Maas-Nord en de Euregio.

Binnen de regeling is subsidie beschikbaar voor vijf verschillende subsidie-instrumenten. De subsidie bedraagt 40% tot 100% van de subsidiabele kosten tot een maximumbedrag van tot € 200.000.

Aanvragen van Nederlandse bedrijven kunnen tot en met 30 juni 2014 worden ingediend bij LIOF, NOM of Oost NV

Zie ook:

<http://www.oostnv.nl/news/bedrijven-profiteren-van-food-future>

Afslanken van afval: Verduurzamen van de regionale voedselkringloop

Het realiseren van regionale duurzame voedselkringlopen, dat is het doel van het gelijknamige INTERREG IV A-project dat onlangs door de INTERREG-Stuurgroep is goedgekeurd. Veertien Nederlandse en Duitse partners gaan de komende anderhalf jaar samen aan de slag. Onderzoek, kennisdeling en concrete afspraken moeten leiden tot twintig nieuwe initiatieven die de voedselkringloop in de Euregio Rijn-Waal duurzamer maken. De drie beste initiatieven worden uitgewerkt tot een businessplan.

Bij de voedselkringloop zijn wereldwijd diverse organisaties en partijen betrokken. Bijvoorbeeld producenten, verwerkingsbedrijven en toeleveranciers, maar ook afnemers en afvalverwerkers. Wanneer deze groepen letterlijk en figuurlijk dicht bij elkaar komen heeft dit positieve gevolgen voor de kwaliteit van voedsel, is het beter voor het milieu en stimuleert het de regionale economie. De betrokken projectpartners zijn afkomstig uit diverse sectoren aan beide zijden van de grens, waaronder het midden- en kleinbedrijf, regionale

afvalverwerkingsbedrijven, maatschappelijke organisaties en verschillende overheidsinstanties.

Het project start met het in kaart brengen van de huidige voedselstromen in de regio, van grondstoffen tot restproducten. Het betreft hier het gebied tussen Arnhem, Nijmegen, Kleve en Emmerich. In de tweede stap wordt bekeken welke effecten een duurzame regionale voedselketen kan hebben op de regionale (agrarische) economie. Stap drie heeft tot doel de consument bewuster te maken van het belang van duurzaam en gezond voedsel. De komende anderhalf jaar worden er twintig initiatieven op deze terreinen ontwikkeld.

Nadat de drie meest kansrijke initiatieven zijn geselecteerd en nader uitgewerkt tot concrete businessplannen, worden deze ook daadwerkelijk uitgevoerd door Stichting Landwaard in Oosterhout, leadpartner van het project, Hochschule Rhein-Waal en de Wasserburg Rindern in Kleve. Andere partners in het project zijn onder andere Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie, Afvalverwerking Regio Nijmegen (ARN) BV en ReFood Nederland BV in Ede.

Met dit project wordt in totaal € 308.822,- in de regio geïnvesteerd, waarvan € 154.411,- subsidie is uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) in het kader van het INTERREG IV A-programma Deutschland-Nederland. Cofinanciering wordt ter beschikking gesteld door de provincie Gelderland en het Ministerium für Wirtschaft, Energie, Industrie, Mittelstand und Handwerk van de Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen. Het project wordt begeleid door het regionaal programmamanagement van Euregio Rijn-Waal.

Nederland zet in op grotere deelname aan Interreg 2014-2020

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland meldt dat Nederland inzet op een grotere deelname in de vijfde ronde van het Europese subsidieprogramma Interreg (2014-2020). Kennisinstanties, bedrijven en overheden kunnen vanaf het najaar projectvoorstellen indienen. De eerste oproepen gaan dan van start.

Nederland wil de mogelijkheden voor bedrijven binnen de opvolgers van de programma's Interreg IVB Noordwest-Europa (INTERIVBNWE) en Interreg IVB Noordzeeregio 2007-2013 (INTERIVBNOO) maximaliseren. RVO liet daarom onderzoek doen naar beperkingen die kleine bedrijven en micro-ondernemingen ervaren bij deelname aan Interreg. Het onderzoek werd uitgevoerd door Reeleaf.

Een belangrijk knelpunt voor bedrijfsdeelname aan Interreg programma's vormt de berekening van salaris en/of loonkosten. Bedrijven zijn verplicht om als partner personeelskosten te declareren. Micro-ondernemingen hebben echter door hun structuur en juridische vorm vaak geen personeel op de loonlijst staan. Hierdoor kunnen zij geen loonkosten berekenen. Reeleaf doet in haar rapport diverse aanbevelingen om deze en andere knelpunten voor gelijkwaardige bedrijfsdeelname op te lossen.

Het Nederlandse Interreg-team neemt de aanbevelingen uit het onderzoek mee in de onderhandelingen over programmaregels met de andere lidstaten. Deze regels gaan over de wijze van indienen en over deelname. De verwachting is dat bedrijven hierdoor als meer gelijkwaardige partners in Interreg-projecten kunnen gaan deelnemen.

Landelijke bijeenkomsten

In het voorjaar van 2014 worden drie landelijke bijeenkomsten met betrekking tot de nieuwe Interreg-programma's georganiseerd.

Zie voor meer informatie:

<http://www.rvo.nl/actueel/nieuws/deelname-nederlandse-bedrijven-interreg-kan-omhoog>

Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)

EFRO is een Europese subsidieregeling gericht op versterking van de regionale economie. In Nederland zijn er 4 landsdelen (Noord, Oost, West, Zuid).

Het EFRO draagt in de periode 2014-2020 bij aan vier prioriteiten:

1. innovatie en onderzoek
2. digitale agenda
3. steun voor het MKB
4. de koolstofarme economie (reductie CO₂-uitstoot)

Oost-Nederland krijgt ruim honderd miljoen voor stimuleren innovaties en koolstofarme economie

Oost-Nederland ontvangt de komende jaren € 100 miljoen van de Europese Unie en € 17 miljoen van het Rijk om innovaties en een koolstofarme economie te stimuleren. Voorwaarde is dat de provincies die samen Oost-Nederland vormen (Gelderland en Overijssel) en het bedrijfsleven hier zelf ook in investeren. Gelderland en Overijssel stellen samen met de negen grote steden een bedrag van € 48 miljoen beschikbaar voor innovaties en het stimuleren van een economie die minder afhankelijk is van fossiele brandstoffen.

Verwacht wordt dat het bedrijfsleven € 120 miljoen investeert. Alles bij elkaar betekent dat er voor de jaren 2014-2020 in totaal € 285 miljoen beschikbaar komt. Dat hebben de provinciebesturen van Gelderland en Overijssel besloten. De beide provincies vormen samen het werkgebied Oost-Nederland van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) die zich inzet op vier gebieden: **High Tech Systemen en Materialen (HTSM)**, **Gezondheid (Health)**, **Agrofood** en **Energie & Milieutechnologie (EMT)**. Binnen die sectoren beschouwen de twee provincies ict, water, chemie, de creatieve en de maakindustrie als sleuteltechnologieën.

Met name mkb-bedrijven en kennisinstellingen in Oost-Nederland kunnen de komende jaren aanspraak maken op een EFRO-subsidie. Ondersteuning blijkt het meeste effect te hebben als bedrijfsleven, onderwijs en overheid samenwerken. Projecten waarin dit goed tot zijn recht komt maken daarom de meeste kans op een EFRO-subsidie. Nederland krijgt in totaal € 509 miljoen vanuit het EFRO-programma. Eerder al besloot het kabinet dat daarvan krap een vijfde (19,77%) naar Oost-Nederland gaat. De EFRO-plannen van Gelderland en Overijssel moeten nog definitief worden goedgekeurd, **maar naar verwachting gaat het EFRO-loket september dit jaar open voor aanvragen.**

Voor het volledige persbericht zie:

<http://sis.prv.gelderland.nl/brondoc/ALG/2014/PERSBERI/PB2014-00013.PDF>

OVERIG INTERNATIONAAL

Bijna 500 miljoen voor internationalisering Nederlands onderwijs

Nederlandse studenten, beroepsleerlingen, docenten en onderwijsinstellingen kunnen de komende 7 jaar ervaring op gaan doen in het buitenland. **Hiervoor wordt ongeveer 500 miljoen euro beschikbaar gesteld voor Nederland in het nieuwe Europese programma Erasmus+.** Door middel van uitwisselingsprogramma's, taalonderwijs en stages kunnen zowel studenten als docenten in het primaire, voortgezet, middelbaar beroepswijs en het hoger onderwijs de benodigde kennis in het buitenland op doen.

Minister Bussemaker van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap doet een oproep aan studenten en docenten om hier maximaal gebruik van te maken. "Nederlandse studenten moeten hun horizon verbreden en hun vleugels internationaal uit slaan. Dit is goed en leerzaam voor de vorming van de studenten, maar ook goed voor onze kenniseconomie."

Andersom geldt dit namelijk ook. Het Nederlandse onderwijs heeft een sterke reputatie en is dus aantrekkelijk voor buitenlandse studenten. Met het actieplan 'Make it in the Netherlands' wordt er voor gezorgd dat de meerderheid van de buitenlandse studenten ook na hun studie in Nederland blijft. Toch blijft er een deel dat terug gaat naar hun land van herkomst om daar hun land en kenniseconomie te verrijken met de kennis die in Nederland is opgedaan. "Dus hebben wij juist die Nederlandse studenten nodig, die met hun internationale ervaring en kennis de Nederlandse arbeidsmarkt komen verrijken," aldus minister Bussemaker.

Het Europese Erasmus+ programma stelt de komende 7 jaar 14,7 miljard euro beschikbaar voor onderwijs, training, jeugd en sport. Dit is een stijging van 40% ten opzichte van het vorige Europese programma, Leven Lang Leren.

Erasmus+ is gericht op drie onderdelen:

- individuele leermobiliteit,
- samenwerking voor innovatie en praktijk, en
- ondersteuning van beleidshervormingen.

Nieuwe tenders water- en voedselzekerheid

Agentschap NL heeft twee openstellingen in het kader van water- en voedselzekerheid gepubliceerd. Het betreft een openstelling van het Fonds Duurzaam Water (FDW) en de Faciliteit Duurzaam Ondernemen en Voedselzekerheid (FDOV).

Fonds Duurzaam Water

In aanmerking voor subsidie komen initiatieven van overheidspartijen, bedrijfsleven en ngo's of kennisinstellingen. Deze initiatieven moeten zich richten op de volgende subthema's:

- verbeterde toegang tot drinkwater en sanitatie;
- efficiënt en duurzaam watergebruik, vooral in de landbouw;
- veilige delta's en verbeterd stroomgebied.

De aanvragende partnerschappen bestaan uit minstens één publieke instelling en een bedrijf. Daarnaast is de betrokkenheid van een ngo of kennisinstelling verplicht. Van alle deelnemende partijen komt minstens één partij uit Nederland en één partij uit het land waar de activiteit voor geldt.

Het budget voor 2014 is vastgesteld op € 50 miljoen. Aanvragen kunnen worden ingediend van **25 februari 2014 tot en met 30 juni 2014**.

Faciliteit Duurzaam Ondernemen en Voedselzekerheid

Overheidspartijen, bedrijfsleven en eventuele ngo's en kennisinstellingen kunnen gezamenlijk met het ministerie van Buitenlandse Zaken een samenwerkingsverband aangaan. Samen kunnen zij in aanmerking komen voor subsidie voor een programma dat zich richt op:

- toename van duurzame voedselproductie;
- betere toegang tot gezond voedsel;
- efficiëntere markten;
- verbetering ondernemersklimaat.

Deelname staat open voor publieke instellingen, bedrijven, ngo's en kennisinstellingen in een samenwerkingsverband waarin minimaal één bedrijf zit. De publieke component in het partnerschap zal in elk geval uit het ministerie van Buitenlandse Zaken bestaan. Daarnaast kunnen bij voorkeur ook andere publieke instellingen deel uitmaken van het samenwerkingsverband.

Het budget voor 2014 is vastgesteld op € 40 miljoen. Aanvragen kunnen worden ingediend van **1 mei 2014 tot en met 27 oktober 2014**.

Zie voor meer informatie ook:

<http://www.agentschapnl.nl/actueel/nieuws/nieuwe-tenders-programma-publiek-private-samenwerking-2014-bekend>

NATIONAAL

Voor aankondiging Call NWO: Maatschappelijk Verantwoord Innoveren

Sinds enkele jaren kent NWO het programma Maatschappelijk verantwoord innoveren (MVI). Binnen dit programma verkennen alfa-, bèta- en gammaonderzoekers gezamenlijk en proactief de ethische en maatschappelijke vragen rondom innovaties, en onderzoeken zij wat nodig is om ze te laten slagen. Alle MVI-onderzoeksprojecten worden in nauwe samenspraak met de relevante stakeholders uitgevoerd.

Inmiddels is de MVI-benadering een beproefde formule. Momenteel worden in 33 projecten vernieuwend onderzoek gedaan naar de complexe maatschappelijke en technologische vraagstukken.

De MVI-benadering biedt kansen voor de topsectoren en het bedrijfsleven om innovaties succesvol te laten zijn. In januari 2013 zijn tien kortlopende onderzoeksprojecten binnen vier verschillende topsectoren gestart, waaronder een project voor Agri&Food en Tuinbouw. Naar verwachting wordt een nieuwe call in het 2^e kwartaal van 2014 gelanceerd. Voor topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen is ca. 750.000 euro gereserveerd voor nieuwe projecten in samenwerking met universitaire partners. Een Flyer over dit programma is te downloaden op de site van NWO.

Voor meer informatie:

<http://www.nwo.nl/onderzoek-en-resultaten/programmas/maatschappelijk+verantwoord+innoveren>

Vijf nieuwe Perspectiefprogramma's STW

Technologiestichting STW gaat samen met het bedrijfsleven investeren in vijf nieuwe onderzoeksprogramma's voor innovatieve technologieën binnen verschillende disciplines. STW stelt hiervoor 14,5 miljoen euro beschikbaar. Daarnaast komt er 9,5 miljoen euro uit het bedrijfsleven, waarvan een recordbedrag van 5,3 miljoen euro aan geldelijke bijdrage. Niet eerder haalde STW een dergelijk bedrag binnen vanuit de gebruikerskant.

Eén van de nieuwe onderzoekprogramma's is Green defence Against Pests (GAP)

Programmaleider is prof. dr. M.A. Haring (Universiteit van Amsterdam). Samenwerking van Universiteit van Amsterdam, Wageningen Universiteit, Radboud Universiteit, Universiteit Utrecht, Universiteit Leiden, tien bedrijven en twee andere organisaties.

Het programma *Green defence Against Pests (GAP)* richt zich op het ontwikkelen van **duurzame en milieuvriendelijke gewasbescherming**. Jaarlijks gaat 15 tot 20 procent van de oogst groente- en siergewassen verloren door insectenschade en virussen, ondanks chemische gewasbeschermingsmiddelen. Door regelgeving en milieu-eisen mogen in 2020 deze middelen niet mee gebruikt worden en staat de sector voor de uitdaging om de productie van hun gewassen toch te waarborgen. GAP kijkt hiervoor naar twee thema's. Ten eerste op de interactie tussen afweerstoffen, de plaag-insect en biologische bestrijding. Daartoe zullen onderzoekers nieuwe afweermechanismen zoeken in wilde paprika- en tomatensoorten. Voor chrysanten wordt gezocht naar plantenextracten die tijdens de groei de plaaginsecten kunnen weghouden. en tweede (of De tweede reeks onderzoeken richt

zich op het helpen van planten om plaag-insecten te kunnen herkennen zodat ze zich snel kunnen verdedigen.

NWO honoreert projecten Graduate school uitgangsmaterialen

NWO heeft in het kader van het programma Graduate school uitgangsmaterialen vier projectaanvragen gehonoreerd.

Binnen het programma kunnen **excellente masterstudenten** zelf, in samenwerking met kennisinstellingen en bedrijven, een voorstel indienen voor een promotieonderzoek. Het programma valt onder de topsector Tuinbouw en Uitgangsmaterialen. In totaal zijn er deze call zestien aanvragen beoordeeld. Er was een bedrag van € 1 miljoen beschikbaar. Brancheorganisatie Plantum heeft € 75.000 bijgedragen aan deze call.

De projecten die een bijdrage ontvangen zijn:

- Houting from the corner: directing cell polarity and oriented divisio; Maritza van Dop (prof.dr. D. Weijers), WUR;
- Unraveling the molecular mechanisms underlying high ambient temperature acclimation in plants using the novel growth regulator Heatin; Lennard van der Woude (prof.dr.J.C.M. Smeekens), UU;
- The plant exocyst as an expeller of pathogens; Elysa Overdijk (prof.dr.ir. F.P.M. Govers), WUR;
- The nuts and bolts of stem elongation: Unravelling the roles of ATH1, PNY and PNF during bolting of Arabidopsis; Savani Silva (dr. M.C.G. Proveniers), UU.

In 2014 en 2015 zullen er nog twee calls binnen dit programma volgen.

Voor meer informatie zie:

<http://www.nwo.nl/actueel/nieuws/2013/alw/vier-toekenningen-graduate-school-uitgangsmaterialen.html>

EZ: openstellingen en subsidieplafonds 2014 voor groot aantal regelingen

Het ministerie van Economische Zaken (EZ) heeft voor een groot aantal regelingen de openstellingen en subsidieplafonds voor 2014 gepubliceerd. De openstellingen en subsidieplafonds hebben betrekking op de onderstaande regelingen. Aanvragen moeten op de betreffende data binnen zijn voor 17.00 uur.

Subsidieregeling starten, groeien en overdragen van ondernemingen

- **Borgstelling mkb-kredieten (BMKB):** aanvragen kunnen doorlopend worden ingediend. Het budget voor 2014 is € 605 miljoen;
- **Groeifaciliteit (GROEI):** aanvragen kunnen doorlopend worden ingediend. Het budget voor 2014 is € 50 miljoen;
- Regeling tijdelijke garantie ondernemingsfinanciering (GO) en Garantstelling gericht op bankgaranties (GOBANK): aanvragen kunnen doorlopend worden ingediend. Het budget voor 2014 is € 250 miljoen;
- **Seed capital technostarters (SCT):** aanvragen kunnen van 1 januari tot en met 31 maart 2014 worden ingediend. Het budget voor 2014 is € 20 miljoen;

Subsidieregeling innoveren

- Innovatiekredieten (INNOKREDIET): aanvragen kunnen doorlopend worden ingediend. Het budget voor 2014 is € 40 miljoen voor technische ontwikkelingsprojecten en € 20 miljoen voor klinische ontwikkelingsprojecten.

Subsidieregeling sterktes in innovatie

- **Toeslag voor Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKITOESLAG)**: de aanvraagperiodes voor programmatoeslag (jaarprogramma's) lopen van 2 december 2013 tot en met 3 februari 2014 en van 21 april 2014 tot en met 15 september 2014. De aanvraagperiode voor projecttoeslag (samenwerkingsprojecten) loopt van 2 december 2013 tot en met 15 september 2014.

Subsidieregeling energie en innovatie

- **Indirecte emissiekosten ETS (IEKETS)**: de aanvraagperiode loopt van 1 januari tot en met 28 februari 2014. Het budget voor 2014 is € 77 miljoen.

Regeling LNV-subsidies

- **Garantstelling voor investeringen (LNVGARANT) en garantstelling aquacultuur (zie LNVINVEST)**: aanvragen kunnen worden ingediend van 2 januari 2014 tot en met 30 juni 2014. Het budget voor 2014 bedraagt € 50 miljoen (voor de normale garantstelling) en € 80 miljoen (voor de garantstelling plus);
- **Nationale en grensoverschrijdende parken (zie LNV)**: aanvragen kunnen worden ingediend van 2 januari 2014 tot en met 31 december 2014. Het budget voor 2014 bedraagt € 1 miljoen;
- **Versterking natuur- en bosbeheer bij bos- en landgoedeigenaren (LNVVNB)**: aanvragen kunnen worden ingediend van 1 januari 2014 tot en met 1 april 2014. Het budget voor 2014 bedraagt € 30.000. De openstelling heeft alleen betrekking op het verbeteren van de advisering en opleiding aan bos- en natuureigenaren met een bezit kleiner dan 250 hectare over het beheer van bos- en natuurterreinen.

Regeling praktijkleren en groene plus

De openstelling voor de Regeling praktijkleren en groene plus (RPGP) voor 2013 is aangepast. Dit hangt samen met een afspraak die in 2012 met Aequor tot stand is gekomen over het landelijk beschikbaar budget voor deze organisatie in 2013 en verder. Deze afspraak houdt in dat Aequor voor 2013, 2014 en 2015 een extra budgettaire ruimte krijgt van € 0,75 miljoen. Het arbeidsmarktinformatiesysteem zal vanaf 2013 als onderdeel van deze budgettaire ruimte worden gefinancierd. Daarom is € 300.000 opgenomen als doorlopende subsidie in de Regeling praktijkleren en groene plus voor de periode 2013 tot en met 2015 voor de verdere uitbouw en het onderhoud van dit informatiesysteem. Van het afgesproken bedrag van € 700.000 wordt via deze openstelling € 400.000 beschikbaar gesteld voor het jaar 2014.

Subsidie-instrumentarium in de loop van 2014 geherstructureerd

In de toelichting op de nu gepubliceerde Tijdelijke regeling openstelling en subsidieplafonds EZ 2014 valt te lezen dat in de loop van 2014 het subsidie-instrumentarium anders zal worden gestructureerd. De verwachting is dan ook dat de regeling vanaf 1 juli 2014 zal worden vervangen door een nieuwe regeling die is geënt op de structuur die vanaf dat moment zal gelden. Er is nog geen zekerheid over alle openstellingen voor 2014. De regeling zal gedurende het jaar 2014 worden aangevuld zodra additionele besluiten over aanvullende openstellingen kunnen worden genomen.

Agentschap NL en Dienst Regelingen worden samen RVO

Agentschap NL en Dienst Regelingen gaan samenwerken en worden vanaf 2014 samengevoegd onder de naam Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Deze nieuwe rijksdienst stimuleert ondernemers bij duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. De RVO werkt in opdracht van de ministeries en de Europese Unie en heeft als streven de dienstverlening aan de ondernemer te optimaliseren.

Dienst Regelingen en Agentschap NL zijn uitvoeringsorganisaties van het ministerie van Economische Zaken die namens de rijksoverheid diensten leveren aan ondernemers. De rijksoverheid streeft naar een compacte en efficiëntere rijksdienst, daarom is besloten tot het samenvoegen van beide uitvoeringsorganisaties. Met de fusie ontstaat één organisatie die een groot aanbod van de overheidsdiensten overzichtelijk aanbiedt.

De fusie heeft ook een paar praktische gevolgen waarvan hieronder een overzicht:

- de huidige helpdesk- en contactnummers van het DR-Loket en van Agentschap NL komen te vervallen. Vanaf 2 januari 2014 is het contactnummer van **RVO: 088 042 42 42 (lokaal tarief)**;
- de websites www.agentschapnl.nl en www.drloket.nl komen te vervallen en worden samengevoegd tot www.rvo.nl ;
- ook de e-mailadressen van Dienst Regelingen en Agentschap NL veranderen per 2014. De nieuwe e-mailadressen zijn opgebouwd uit voornaam.achternaam@RVO.nl . E-mails naar oude e-mailadressen worden automatisch doorgestuurd naar nieuwe e-mailadressen.

Zie ook:

<http://www.rvo.nl/actueel/nieuws/agentschap-nl-en-dienst-regelingen-gaan-samen>

REGIONAAL

Nieuwe regionale ontwikkelingsmaatschappij Zuid-Holland gelanceerd

Donderdag 12 december 2013 is de nieuwe regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM) voor Zuid-Holland gelanceerd. De naam van de ontwikkelingsmaatschappij is InnovationQuarter.

InnovationQuarter integreert de organisaties Kennisalliantie en SciencePort Holland per 1 januari 2014 en in een later stadium komt daar West-Holland Foreign Investment Agency (WFIA) bij. Ook wordt samengewerkt met regionale initiatieven waaronder Clean Tech Delta, Medical Delta en The Hague Safety & Security Delta.

De ontwikkelingsmaatschappij gaat zich richten op de versterking van de concurrentiekracht van Zuid-Holland door innovatieve bedrijven te ondersteunen en te financieren. Zij ziet de kansen voor innovatie vooral liggen op de grensvlakken tussen de gebieden Clean Tech, Life Sciences & Health en Safety & Security.

Medio 2014 komt de ontwikkelingsmaatschappij met een al eerder aangekondigd participatiefonds van € 28 miljoen, waar innovatieve ondernemers uit de regio een beroep op kunnen doen.

Zie ook:

<http://www.koninklijkhuis.nl/nieuws/nieuwsberichten/2013/december/koningin-maxima-lanceert-nieuwe-regionale-ontwikkelingsmaatschappij-voor-zuid-holland/>

Noord-Holland publiceert subsidieregeling Technologische Milieu Innovatie

De provincie Noord-Holland heeft de eerder deze week door Gedeputeerde Staten vastgestelde Uitvoeringsregeling subsidie Technologische Milieu Innovatie Noord-Holland 2014 (TMINH) gepubliceerd op haar website.

Het doel van de regeling – die pas officieel in werking zal treden na publicatie in het Provinciaal Blad – is Noord-Hollandse mkb-ondernemers te stimuleren tot speur- en ontwikkelingsactiviteiten gericht op energiebesparing in gebouwen, hernieuwbare grondstoffen of opwekking van duurzame energie.

De regeling wordt namens de provincie Noord-Holland uitgevoerd door de provincie Flevoland. Flevoland kent al jaren een vergelijkbare regeling (TMIFL) en beschikt daardoor over relevante ervaring en expertise.

Individuele kleine en middelgrote ondernemingen komen in aanmerking voor subsidie. Een kleine onderneming heeft minder dan 50 werknemers, een middelgrote onderneming minder dan 250 werknemers.

Subsidie kan worden verstrekt voor een onderzoeks- en ontwikkelingsproject dat valt binnen de categorie experimentele ontwikkeling, gericht op energiebesparing in gebouwen, hernieuwbare grondstoffen of opwekking van duurzame energie.

De subsidie bedraagt 30% (kleine onderneming) of 25% (middelgrote onderneming) van de subsidiabele kosten en varieert van minimaal € 20.000 tot maximaal € 200.000. Het voor 2014 en 2015 beschikbare subsidiebudget bedraagt bijna € 2 miljoen.

Aanvragen kunnen tijdens een aanvraagperiode worden ingediend bij de provincie Flevoland en worden behandeld op volgorde van ontvangst.

Zie voor meer informatie ook:

<http://www.noord-holland.nl/web/Actueel/Nieuws/Artikel/-2-miljoen-voor-duurzame-startups-in-NoordHolland.htm>

Kick-off Brabants Innovatieprogramma Innovatieprogramma Agrofood 2020

Op woensdag 22 januari 2014 was de kick-off van het Innovatieprogramma Agrofood 2020. Doel van het innovatieprogramma, dat is opgesteld door de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM) en de provincie Noord Brabant, is Noord-Brabant de slimste en duurzaamste agrofoodregio van Europa te maken. De bijeenkomst zal worden gehouden in de Gruijterfabriek te Den Bosch.

Het innovatieprogramma is opgesteld in nauwe samenwerking met diverse partnerorganisaties. Samen zijn vijf hoofdthema's vastgesteld:

- **klantwaarde:** de uitdaging is om slim in te spelen op de steeds hogere wensen en eisen van de consument en meerwaarde te creëren;
- **gezondheid en voeding:** het ontwikkelen van gezonde en verantwoorde voedingsproducten biedt grote kansen voor de agrofoodsector;
- **duurzame technologie:** door de samenwerking tussen hightechbedrijven en agrofoodbedrijven komen nieuwe producten en **productieprocessen tot stand;**
- **Biobased Economy:** alle elementen uit het productieproces worden benut waardoor nieuwe producten ontstaan;
- **ondernemen in lokale netwerken:** agrarisch ondernemen door te investeren in nieuwe samenwerkingsrelaties met de directe omgeving.

Binnen het programma is de rol van de overheid beperkt. Deze richt zich vooral op het scheppen van gunstige randvoorwaarden zoals het ondersteunen van netwerk- en communitybijeenkomsten in samenwerking met regionale organisaties, het versterken van de kennisinfrastructuur en het stimuleren van kansrijke innovaties. Verder stimuleert het programma de ontwikkeling van proeftuinen en living labs. De Brabantse Ontwikkelings Maatschappij ondersteunt samenwerkingsprojecten van bedrijven en biedt mogelijkheden voor start- en groeifinanciering.

Meer informatie over het programma is te vinden op:

<http://www.brabant.nl/innovatieagrofood/>

Gelderland wil internationaal kenniscentrum voor innovatie in sport en voeding

De Gelderse Gedeputeerde Staten stellen Provinciale Staten voor om € 4 miljoen beschikbaar te stellen voor het oprichten van een kenniscentrum dat zich richt op de ontwikkeling van innovatieve producten op het gebied van sport en voeding.

De provincie wil de subsidie verstrekken aan het project Eat2Move dat de kennis en faciliteiten bundelt van Gelderse universiteiten, het Gelderse Vallei ziekenhuis, hogescholen en nationaal-bepalende organisaties gerelateerd aan voeding, sport en topsport.

Met de samenvoeging van de vijf organisaties op het gebied van voeding, sport en topsport in Gelderland, ontstaat een internationaal topconsortium. De activiteiten van dit kenniscentrum bestaan uit het doen van verkennend onderzoek, verspreiden van kennis,

toepassen in 'proeftuinen', en het ontwikkelen en toepasbaar maken van producten en diensten.

Eat2Move sluit aan bij de ambities van het programma Gelderland Sport! en de ambitie van de provincie om sport en bewegen de komende jaren op een hoger niveau te brengen. Het combineren van regionale kennis met de al gevestigde bedrijven en ook nieuw te vestigen bedrijven creëert nieuwe economische kansen en genereert werkgelegenheid in Gelderland in zowel de industrie als bij kennisinstellingen. Het consortium verwacht met het project zes grote bedrijven, twintig mkb-bedrijven en tien startende ondernemers in de provincie te ondersteunen.

Zie voor het volledige persbericht:

<http://sis.prv.gelderland.nl/brondoc/ALG/2014/PERSBERI/PB2014-00011.PDF>

Nieuwe Green Deal 'Grassen & Gewassen' gepubliceerd

Op 16 januari 2014 is de nieuwe Green Deal 'Grassen & Gewassen' gelanceerd. Binnen de Green Deal gaan zeventien partijen in de Metropoolregio Amsterdam samenwerken aan het ontwikkelen van nieuwe businesscases met grassen en gewassen als basismateriaal. De deelnemende partijen zijn: Amsterdam Economie Board, Gemeente Amsterdam, Gemeente Amstelveen, Gemeente Haarlemmermeer, Schiphol Nederland BV, Waternet en Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, Schiphol Trade Park, Ursapaint, NPSP, Hempflax, Hogeschool INHolland, Coöperatieve Miscanthusgroep, RVR Hoofddorp BV, Havenbedrijf Amsterdam en Afval Energie Bedrijf Amsterdam.

De Green Deal bestaat uit zes pijlers: vlas, straatmeubilair uit biocomposiet of afvalhout, hennep, bermgras als basismateriaal voor hoogwaardige toepassingen, producten uit bamboe en stimulering van de Biobased Economy via communicatie en pilot faciliteiten. Deze laatste pijler is gericht op het delen van kennis en het gezamenlijk in de regio laten zien wat al mogelijk en rendabel is binnen de biobased economy.

Per pijler werken partijen samen aan het vormen van rendabele businesscases. De betrokken gemeenten, Waternet en Schiphol stellen onder meer tijdelijk braakliggende gronden ter beschikking. De Rijksoverheid kijkt samen met de betrokken gemeenten of sprake is van knellende wet- en regelgeving, en zal zich inspannen om waar mogelijk deze knelpunten weg te nemen.

Zie voor meer informatie:

<http://www.rvo.nl/actueel/nieuws/nieuwe-green-deal-amsterdam-gaat-voor-grassen-en-gewassen>

Regeling voor kennis en innovatie in Noord-Holland Noord gepubliceerd

Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland hebben de Uitvoeringsregeling subsidie kennis en innovatie in Noord-Holland Noord 2014 (KENINNH) gepubliceerd.

Doel van de regeling is het stimuleren van kennisdeling, regionaal economische samenwerking en innovatie in Noord-Holland Noord. Het subsidieplafond voor de regeling bedraagt in totaal € 550.000.

Subsidie is beschikbaar voor mkb-bedrijven actief in de volgende bedrijfstakken:

- vrijetijdseconomie;
- maritiem, marien en offshore;
- medisch;
- agribusiness;
- duurzame energie.

Activiteiten op het gebied van kennisontwikkeling, kennisoverdracht en kennistoepassing komen in aanmerking voor een bijdrage. Aanvullende subsidie kan worden verstrekt voor het benutten van de creatieve industrie bij het uitvoeren van activiteiten op het gebied van kennisontwikkeling, kennisoverdracht en kennistoepassing.

De hoogte van de bijdrage bedraagt 35% van de subsidiabele kosten tot maximaal € 75.000.

Aanvragen kunnen van 3 maart 2014 tot en met 16 april 2014 met behulp van een aanvraagformulier worden ingediend bij Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland. Aanvragen worden gerangschikt op een prioriteitenlijst.